

המילה קֶבָה וגלגוליה

קֶבָה היא מילה הרווחת בלשונות השמיות, על אף שלרבים מאתנו היא אינה מוכרת, כי היום אינה בשימוש יומיומי. מקורה, כנראה, אכדי: qubbu - במשמעות של קֶבָה וגם מגן, קֶמרון; כלומר - בליטה דמוית חצי כדור בחלקו העליון של הבית. המילה הארמית המציינת קֶמרון היא קוּבְתָא.

המילה קֶבָה מוזכרת כבר בלשון המקרא במשמעות של אוהל או סוכה (כנראה שהאוהלים או הסוכות הקדומות היו בעלי קֶמרון, כלומר בעלי גג קמור). "וַיִּבְנֵא אַחַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֶּבֶה" (במדבר כ"ה, ח').

שורש המילה קֶבָה הוא ק-ב-ב, ומשורש זה נוצר בלשון ימי הביניים הפועל קֶבֶב במובן של התקין כיפה או האהיל (אוהל בעל כיפה). בבניין פֶּעַל נוצר גם שם הפעולה קבוב במשמעות של קֶמרון, קֶשֶׁת. את המושג הזה הזכיר הרמב"ם: "בין מרכז הארץ ובין קבוב גלגל הכוכבים" (מורה נבוכים ג', י"ד). בארמית הסורית המקבילה היא קֶבְבָא.

בערבית מצויה המילה קֶבָה במשמעות של כיפת בניין. כיפת הסלע בהר הבית מכונה קֶבָה אַצ-צֶרְחָה.

גם בלשון חז"ל מופיעה המילה קֶבָה במובן של כיפה: "יכמין קֶבָה יש ברקיע, שממנה גשמים יוצאים" (תענית ח'; מנחות ל"א).

המילה השמית התגלגלה ללטינית, ושם חל מעתק צפוי b-p ל-cupa - בתחילה במובן של כיפה, ולימים במשמעות של

גיגית, חבית או מכלית עגולה. מן המילה הלטינית של ימי הביניים נוצרה קופולה cupola בלשון הקטנה של cupa, ובמובן של חבית קטנה. המילה הלטינית cupola עברה לאנגלית כמות שהיא, במובן: כֶּפֶת בניין וגם חבית, וממנה נוצרה cup הן במשמעות של קֶמרון, והן במשמעות חבית וגם ספל; ה-cup האנגלי קרוי כך בגלל צורתו הקֶמרונית; המקבילות האירופיות: coppa האיטלקית, copac הספרדית, הפרוֹבֶנְסָלִית והפורטוגלית ו-coup הצרפתית העתיקה - כולן באות במשמעות של סֶפֶל.

ללשונו חדר הניב האנגלי Not my cup of tea הבא במשמעות: זה לא לטעמי; ולפי המסורת האנגלית - לא הייתי שותה אתו את כוס התה של ארבע אחר הצהריים. הניב מצוי גם בצרפתית: Ce n'est pas ma tasse de thé.

בגרמנית של ימי הביניים מצויה המילה kopp - ספל; בגרמנית עלית - kampf מציינת ספל, אך גם ראש בגלל צורתו הקמרנית הסגולה של ספל זה. גם בהולנדית העתיקה koppe ובהולנדית חדשה kopje - יש משמעויות דומות לאלה שבגרמנית: ספל וגם ראש.

אך המשמעות הבולטת ביותר של קֶבָה בלשון חז"ל הייתה "בית זונות": "מִיָּד גָּזְרוּ עֲלָיו לְשַׂרְפָּה... וְעַל בְּתוּ לִישָׁב בְּקֶבֶה שֶׁל זֹנוֹת" (עבודה זרה י"ז). ודוגמה נוספת למשמעות של בית בושת: "אחינו יוסף יפה תואר ויפה מראה, שמא בקֶבָה הוא" (בראשית רבה צ"א). האיטימולוג ארנסט

קליין ציין כי משמעות המילה קֶבָה היא אוהל מקומר וגם אוהל של זונות.

בתקופת השלטון המוסלמי בספרד עברה קֶבָה ללשון הספרדית בתוספת אֶל הידיעה - אֶלְקֶבָה (alcoba), במובן של חדר שְׁנָה; חדר קטן, הנפתח אל חדר גדול יותר. מכאן הגיעה לצרפתית alcove - ולאנגלית - alcove גם כן במשמעות חדר שְׁנָה; אך גם במובן של פינה (בגן).

העברית שאלה מילים רבות מלשונות שונות, אך אין ספק שהמילה קֶבָה, ובעיקר מקבילתה הערבית קֶבָה - היא תרומה נכבדת ללשונות האירופיות.

קֶבֶב הוא כפר ערבי ששכן על כביש תל אביב-ירושלים הישן, בין רִמְלָה לְלָטְרוֹן; צורת הריבוי של קֶבָה בערבית קֶבֶב, וגם מאחוריה מסתתר סיפור עגום הקשור בתולדותינו רוויות הדמים.

פירוש שמו של הכפר הוא כיפות, והוא נקרא כך כי על בתיים של תושביו, עובדי האדמה, היו כיפות.

בימי מאורעות הדמים של תקופת המנדט הבריטי התנכלו תושביו, שהיו מוסלמים, לתחבורה היהודית אשר עברה ברחוב הראשי של כפרם; בגלל ההתנכלויות שהלכו ונתרבו הופסקה התחבורה דרך הכפר ובעקבות זאת הוארכה ונעה סחור סחור, ואז נהרסו בתיו ונתרו עיי חרבות. בתחומם של עיים אלה הוקם המושב משמר איילון.

עץ במדבר

בקתות עץ במושב עין יהב

4 בקתות עץ יפהפיות,
 בכל בקתה חדר שינה עם ג'קוזי,
 גלריה עם מזרנים לילדים,
 סלון עם טלוויזיה + DVD,
 מטבח מאובזר ועוד.
 במתחם ג'קוזי מרכזי חיצוני,
 מדשאות, גינת תכלינים...

בואו ליהנות אתנו מקסם הערבה
 חוויה מדברית בלתי נשכחת!

לפרטים והזמנות: דאז 0524-260298 עינב 0523-914537

